

18 Ιανουαρίου, 1991

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/σής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,

Καθ' ου η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 36/90).

Αναθεωρητική Δικαιοδοσία — Διαφορές Δημοσίου Δικαίου — Σχέδιο Αποστολής Ασθενών στο Εξωτερικό για θεραπεία με φροντίδα της Κυβέρνησης — Η δημιουργούμενη νομική σχέση ανάγεται στο δημόσιο δίκαιο — Η φύση της δεν επηρεάζεται από υπογραφή, εκ μέρους του ασθενή, δήλωσης για ανάληψη ευθύνης έναντι της Δημοκρατίας για την αποπληρωμή οποιουδήποτε ποσού για την παρεχόμενη περίθαλψη.

5

Ο αιτητής αμφισβήτησε με την παρούσα προσφυγή την εγκυρότητα απόφασης για την απόδοση νοσηλείων, τα οποία κατέβαλε η Δημοκρατία για τη νοσοκομειακή και ιατρική του περίθαλψη στο Ηνωμένο Βασίλειο - περίπου £11,000 - βάσει του Σχεδίου Αποστολής Ασθενών στο Εξωτερικό για θεραπεία με φροντίδα της Κυβέρνησης.

10

Ο αιτητής, πριν προχωρήσει η διαδικασία μετάβασής του στο εξωτερικό, ανέλαβε εγγράφως ευθύνη έναντι της Δημοκρατίας για την αποπληρωμή οποιουδήποτε ποσού για την περίθαλψη που θα τύγχανε, κατά την κρίση της αρμόδιας αρχής. Το κράτος κατέβαλε αρχικά τα έξοδα και στη συνέχεια το Υπουργείο Υγείας εισιγήθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών ότι ο αιτητής έπρεπε να υποστεί μόνο τα έξοδα για την εξωνοσοκομειακή διαμονή του, με βάση τα στοιχεία που παρέσχε το Γραφείο Ενημερίας. Το Υπουργείο Οικονομικών όμως, διαφωνώντας, ενόψει των στοιχείων που είχε από το Υπουργείο Παιδείας γύρω από την οικονομική κατάσταση του αιτητή, επιδίωξε νέα έρευνα του Γραφείου Ενημερίας που διαπίστωσε πολύ ικανοποιητική οικονομική κατάσταση του αιτητή, δυνατότητα σημαντικής συνεισφοράς εκ μέρους του και οδήγησε στην προσβαλλόμενη απόφαση.

15

20

25

Ο καθ' ου η αίτηση κατά πρώτο λόγο, έθεσε προδικαστικό ζήτημα ότι η προσβαλλόμενη πράξη δεν είχε εκτελεστό χαρακτήρα. Με την ανάληψη της ευθύνης αποπληρωμής των εξόδων από τον αιτητή έναντι της Δημοκρατίας, εισηγήθηκε, δημιουργήθηκε συμβατική σχέση χρηματικής υφής και κατά συνέπεια η απόφαση δεν υπόκειτο στον ακυρωτικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αλλά προκαλούσε αστική διαφορά της αρμοδιότητας των πολιτικών δικαστηρίων. Ο αιτητής, αντικρούοντας τη θέση αυτή, είπε ότι η υπογραφή της δήλωσης ήταν άνευ σημασίας. Η αρμόδια αρχή όφειλε έτσι ή αλλιώς να συμμορφωθεί με το Σχέδιο Αποστολής Ασθενών, όπως και έπραξε. Επομένως, επρόκειτο για εκτελεστή απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, στα πλαίσια ειδικών διοικητικών κανόνων, από όργανο που ασκεί δημόσια εξουσία κατά το άρθρο 146 του Συντάγματος. Στη συνέχεια, ο αιτητής εισηγήθηκε ότι η διαφωνία των δύο Υπουργείων, Υγείας και Οικονομικών, έπρεπε να λυθεί σε επίπεδο Υπουργών σύμφωνα με τον Κανονισμό 10 του Σχεδίου αποστολής Ασθενών, και ακόμη, ότι η απόφαση λήφθηκε χωρίς να ζητηθεί ξανά η γνώμη του Υπουργείου Οικονομικών, πάλι κατά παράβαση των διατάξεων του Σχεδίου. Ο δεύτερος λόγος ακύρωσης που προβλήθηκε ήταν ότι δεν έγινε η δέουσα έρευνα και ότι κακώς αγνοήθηκε η πρώτη έκθεση για την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση του αιτητή και προτιμήθηκε η μεταγενέστερη που βασίστηκε σε στοιχεία προερχόμενα από αναρμόδιο όργανο, το Υπουργείο Παιδείας, και ασχολήθηκε μόνο με την οικονομική πτυχή ενώ ο κανονισμός 10(1) του Σχεδίου επιτάσσει έρευνα κοινωνικο-οικονομικού χαρακτήρα. Αλλά ακόμη και η δεύτερη αυτή έκθεση επρόκειτο σημαντική συνεισφορά από μέρος του αιτητή, πράγμα που παραγνωρίστηκε με την επίδικη απόφαση που επέβαλε απόδοση του συνόλου των εξόδων. Και, εν πάση περιπτώσει, χρειαζόταν ειδική αιτιολόγηση για τη μη υιοθέτηση της σύστασης αυτής. Το τρίτο επιχείρημα του αιτητή ήταν πως η απόφαση δεν ήταν αποτέλεσμα άσκησης διακριτικής εξουσίας του αρμόδιου οργάνου, αλλά ότι αυτό ενήργησε με δέσμο αρμοδιότητα, βασιζόμενο στις πληροφορίες ή την ανεπίτρεπτη ανάμιξη του Υπουργείου Παιδείας. Τέλος, ο αιτητής υποστήριξε ότι η απόφαση ήταν αναιτιολόγητη.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

1. Γίνεται δεκτή η εισήγηση του αιτητή ως προς το προδικαστικό ζήτημα. Η υπογραφή σχετικής δήλωσης δεν επηρεάζει τη φύση της υφιστάμενης νομικής σχέσης. Η προσβαλλόμενη πράξη έχει τα εξωτερικά γνωρίσματα μονομερούς πράξης της διοίκησης και αποτελεί έκφραση της δημόσιας διοικητικής δράσης, που ρυθμίζεται στο προκείμενο από κανόνες του διοικητικού δικαίου, στο πλαίσιο των οποίων επιδιώκει ολοφάνερα δημόσιο σκοπό, την υγεία των πολιτών. Και με βάση τα νομολογιακά καθιερωμένα κριτήρια διαχωρισμού των διαφορών ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου, η προκείμενη είναι ακυρωτική διαφορά της δικαιοδοσίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η προδικαστική ένσταση απορρίπτεται.

2. Για να αναχθεί το ζήτημα σε επίπεδο Υπουργών, πρέπει να υπάρχει διαφωνία που, μάλιστα, δεν επιλύεται. Εδώ δεν παρατηρήθηκε καν διαφωνία, εν πάση δε περιπτώσει, τελικά υπήρξε ομοφωνία των Υπουργών. Ως προς το δεύτερο σκέλος του προβαλλόμενου λόγου, ασφαλώς δεν υπήρχε αποχρών λόγος να ξαναζητηθεί η γνώμη του Υπουργείου Οικονομικών που ήδη είχε εκφράσει, υπό οποιαδήποτε ερμηνευτική προσέγγιση των κανονισμών.

5

3. Δεν πρέπει να γίνεται λόγος για δύο εκθέσεις. Από τη στιγμή που υποδείχθηκαν κάποια στοιχεία, η εντεταλμένη υπηρεσία όφειλε, σαν θέμα χρηστής διοίκησης, να συνεχίσει την έρευνα, όπως και έγινε. Η λήψη τους από άλλα κυβερνητικά τμήματα σε κανέναν κανόνα δεν προσκρούει, εφόσον στη συνέχεια η αξιολόγηση των στοιχείων έγινε από το Γραφείο Ευθυμερίας. Αναφορικά με την ανάγκη για ειδική αιτιολόγηση, δεν χωρεί ο παραλληλισμός που έγινε με το υπαλληλικό δίκαιο, όπου υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις. Το σχετικό ιστορικό μαρτυρεί ότι υπό τις περιστάσεις έγινε η ενδεδειγμένη έρευνα.

10

15

4. Η αληθινή ερμηνεία των σχετικών κανονισμών είναι ότι η έκθεση δεν έχει δεσμευτικό, αλλά συμβουλευτικό χαρακτήρα για την αρμόδια αρχή. Η απόφαση λήφθηκε από το όργανο που ορίζουν οι κανονισμοί κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας που του χορηγούν και έχοντας σαν υπόβαθρο την έρευνα των Υπηρεσιών του Γραφείου Ευθυμερίας.

20

5. Δόθηκε επαρκής αιτιολογία που συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου και η απόφαση ήταν λογικά επιτρεπτή και λήφθηκε μέσα στα όρια της διακριτικής ευχέρειας του οργάνου. Για το λόγο αυτό επικυρώνεται σύμφωνα με το άρθρο 146.4(α) του Συντάγματος.

25

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

30

Μαρκίδης ν. Δημοκρατίας, 2 Α.Α.Σ.Δ. 8·

Τσαριτζιάκης ν. Δημοκρατίας (1985) 3 Α.Α.Δ.1·

Αντωνίου & Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1984) 3 Α.Α.Δ. 623·

Παντελίδου & Άλλοι ν. Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας (Α.Ε. 618, 619 ημερ. 18.10.90).

35

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης του Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών με την οποία ο αιτητής ειδοποιήθηκε να καταβάλει όλα τα έξοδα για την νοσοκομειακή και ια-

τρική του περίθαλψη στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Α. Δικηγορόπουλος, για τον αιτητή.

Β. Κληρίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας
για τον καθ' ου η αίτηση.

5

Cur. adv. vult.

Ο Δικαστής κ. Νικήτας ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

10

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ: Ο αιτητής αμφισβητεί την εγκυρότητα απόφασης, που του κοινοποιήθηκε στις 3/11/89, για την απόδοση νοσηλείων, που κατέβαλε η Δημοκρατία για τη νοσοκομειακή και ιατρική του περίθαλψη στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η συνολική δαπάνη ανήλθε σε £10,948.

15

Η μετάβαση ασθενή στην αλλοδαπή, αναφορικά με τα θέματα στα οποία αφορά (ανάγκη νοσηλείας στο εξωτερικό, χώρα νοσηλείας, κυβερνητική συνεισφορά, κ.λ.π.), διέπεται από τις διατάξεις του Σχεδίου Αποστολής Ασθενών στο Εξωτερικό για θεραπεία με φροντίδα της Κυβέρνησης, που έχουν δημοσιευθεί στην επίσημη εφημερίδα. Σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου κανονισμού του Σχεδίου η έγκριση νοσηλείας σε ξένη χώρα είναι δυνατή σε περιπτώσεις ασθενών που πάσχουν από σοβαρή πάθηση όταν η διάγνωση ή θεραπεία τους στην Κύπρο είναι ανέφικτη.

20

25

Την έγκριση παρέχει ο Υπουργός Υγείας, ή ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου αυτού, ύστερα από γνωμάτευση ιατροσυμβουλίου (Καν. 6(1)), που έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα. Η φύση και έκταση της κρατικής οικονομικής αρωγής καθορίζεται από τον Καν. 10(1). Από την διατύπωση της διάταξης προκύπτει με καθαρότητα ότι υπάρχει διακριτική ευχέρεια, αφού ληφθεί υπόψη η οικονομική κατάσταση ασθενή ή της οικογένειάς του και με βάση κοινωνικο-οικονομική έρευνα του Γραφείου Ενημερίας, να απαλλαγεί ο ασθενής κάθε δαπάνης ή να επιβαρυνθεί εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με τα έξοδα διακίνησης ή θεραπείας του ή οποιαδήποτε άλλα έξοδα σχετικά με την μετάβαση ή νοσηλεία ασθενούς στο εξωτερικό.

30

35

Ιδιαίτερη σημασία έχει η παράγραφος 3 του ίδιου κανονισμού. Αρμοδιότητα για ανάληψη οικονομικής ευθύνης από το κράτος του συνόλου η μέρους των σχετικών εξόδων έχει ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Υγείας, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει η σύμφωνος γνώμη του ομολόγου του του Υπουργείου Οικονομικών. Ενδιαφέρει επίσης και η παράγραφος 4. Όταν υπάρχει διχογνωμία μεταξύ των δύο Γενικών Διευθυντών, το ύψος της βοήθειας αποφασίζουν οι Υπουργοί των δύο ενδιαφερομένων Υπουργείων. Η ομόφωνη απόφαση τους είναι τελεσίδικη. Αν όμως εξακολουθεί να υφίσταται διάσταση γνώμης, την οριστική απόφαση παίρνει το Υπουργικό Συμβούλιο στο οποίο και παραπέμπεται η υπόθεση.

Με γνωμοδότηση αρμοδίου ιατροσυμβουλίου ο αιτητής στάληκε σε νοσοκομειακό ίδρυμα του Λονδίνου τον Απρίλιο του 1988. Εκεί υπέστη χειρουργική επέμβαση για σοβαρή καρδιακή πάθηση. Προηγουμένως ο αιτητής ανέλαβε εγγράφως ευθύνη έναντι της Δημοκρατίας για την αποπληρωμή οποιουδήποτε ποσού για την περίθαλψη που θα τύγχανε στο εξωτερικό, κατά την κρίση της αρμοδίας αρχής.

Τα νοσήλεια, που όπως αναφέρθηκε στην αρχή ήταν σχεδόν £11,000, κατέβαλε το κράτος. Το Υπουργείο Υγείας εισηγήθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών ότι ο αιτητής έπρεπε να υποστεί μόνο τα έξοδα για την εξωνοσοκομειακή διαμονή του. Η πρόταση στηρίχθηκε στην κοινωνικο-οικονομική έκθεση, παράρτημα Στ, ημερομηνίας 7/6/88, που έγινε από λειτουργό του Γραφείου Ενημερίας. Το περιεχόμενό της θα απασχολήσει το δικαστήριο αργότερα. Είναι αρκετό προς το παρόν να αναφερθεί ότι στην καταληκτική παράγραφο της έκθεσης σημειώνεται πως ο αιτητής είχε δηλώσει πως δεν ήταν σε θέση να συνεισφέρει στα έξοδα θεραπείας του.

Ωστόσο το Υπουργείο Οικονομικών είχε διαφορετική γνώμη. Διαβίβασε την άποψη ότι, από πληροφορίες που πήρε από το Υπουργείο Παιδείας, ο αιτητής είχε μεγάλο εισόδημα που του επέτρεπε να πληρώσει ο ίδιος χωρίς

καμιά επιβάρυνση του δημοσίου. Σημειωτέον ότι ο αιτητής έχει τη διαχείριση και εκμετάλλευση του κυλικείου της Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας από το 1967. Ακολούθησε νέα έρευνα από τις υπηρεσίες του Γραφείου Ενημερίας, που διέταξε το Υπουργείο Υγείας (παράρτημα Γ ημερομηνίας 27/9/89). Η έρευνα κατέληξε στην διαπίστωση ότι η οικονομική κατάσταση του αιτητή είναι πολύ ικανοποιητική σε βαθμό που του επέτρεπε να συνεισφέρει σημαντικά έναντι των εξόδων θεραπείας του στο εξωτερικό. Στη συνέχεια ειδοποιήθηκε ο αιτητής να καταβάλει όλα τα έξοδα, αλλά αρνήθηκε να συμμορφωθεί και κατέθεσε την κρινόμενη προσφυγή.

Θα εξετασθεί κατά προτεραιότητα ένα προδικαστικό ζήτημα που έθεσε ο καθού η αίτηση. Ο κ. Κληρίδης υπέβαλε ότι ο αιτητής δεν νομιμοποιείται στην άσκηση προσφυγής. Κατά την εισήγηση η προσβαλλόμενη πράξη δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα. Με την υπογραφή της δήλωσης παράρτημα Α από τον αιτητή δημιουργήθηκε συμβατική σχέση χρηματικής υφής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Συνεπώς η απόφαση δεν υπόκειται στον ακυρωτικό έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αλλά προκαλεί αστική διαφορά υποκείμενη στην αρμοδιότητα των τακτικών δικαστηρίων.

Αντικρούοντας τη θέση αυτή ο κ. Δικηγορόπουλος, αφού υπογράμμισε την πλήρη αντιστοιχία που υπάρχει μεταξύ του παραρτήματος Γ και των διατάξεων του Καν. 10(1), είπε ότι η υπογραφή της δήλωσης είναι άνευ σημασίας. Η αρμόδια αρχή όφειλε έτσι ή αλλιώς να συμμορφωθεί με τον κανονισμό. Επομένως η δήλωση καθαυτή δεν είναι αντικείμενο της προσφυγής, η οποία έχει στόχο την εκτελεστή απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, που λήφθηκε στο πλαίσιο ειδικών διοικητικών κανόνων (καν. 10 (1)), από όργανο που ασκεί δημόσια εξουσία κατά το άρθρο 146 του συντάγματος.

Αποδέχομαι την εισήγηση του αιτητή και συμφωνώ ότι η υπογραφείσα δήλωση δεν δημιουργεί διαφορά ιδιωτικού δικαίου για την οποία αρμόδια είναι τα πολιτικά δικαστή-

ρια. Δεν πρόκειται για τη λεγόμενη αμιγή χρηματική διαφορά που αφορά στην εκτέλεση συμβατικών όρων. Η προβαλλόμενη πράξη έχει τα εξωτερικά γνωρίσματα μονομερούς πράξης της διοίκησης και αποτελεί έκφραση της δημόσιας διοικητικής δράσης, που ρυθμίζεται στο προκείμενο από κανόνες του διοικητικού δικαίου. Πέραν αυτού είναι πράξη η οποία, στο πλαίσιο των διατάξεων του Σχεδίου, επιδιώκει ολοφάνερα δημόσιο σκοπό, την υγεία των πολιτών. Η υπογραφή σχετικής δήλωσης δεν επηρεάζει τη φύση της υφιστάμενης νομικής σχέσης.

5

10

Τα κριτήρια διαχωρισμού των διαφορών ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου καθορίστηκαν και αναπτύχθηκαν σε πολυάριθμες αποφάσεις. Ενδεικτικά μόνον και επειδή υπάρχει και το στοιχείο της χρηματικής διαφοράς παραπέμπω στις αποφάσεις *Χρυσάνθος Μαρκίδης ν. Δημοκρατίας* 2 Α.Α.Σ.Δ. 8, *Τσιαρτζιάζης ν. Δημοκρατίας* (1985) 3 Α.Α.Δ. 1. Η απόφαση *Μιχαήλ Αντωνίου & Άλλοι ν. Δημοκρατίας* (1984) 3 Α.Α.Δ. 623, 627 θέτει το εννοιολογικό πλαίσιο ως εξής:

15

20

"The Supreme Court was alive to the conceptual difficulties inherent in drawing the dividing line between acts of administration in the domain of public law on the one hand and in the domain of private law on the other. In one sense the public is interested in every decision of the administration. Underlying the above decisions is the appreciation by the Court that the degree of interest on the part of the public in actions of the administration varies in proportion to the extent to which such decisions are likely to affect the public or sections of it. The Supreme Constitutional Court adopted a practical test to chart the line of demarcation between decisions in the domain of public and private law. It revolves round the primary object of the act or decision. If the decision is primarily aimed to promote a public purpose it falls in the domain of public law; otherwise in that of private law. Naturally the public has a livelier interest in public purposes.

25

30

35

A public purpose is one in which the public at large or a noticeable section of it has an interest in the sense that its proper promotion has repercussions extending beyond those immediately affecting the parties directly affected thereby."

5 Βλέπε επίσης την πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου στις Αναθ. Εφέσεις αρ. 618, 619 κ.λ.π. Κλεοπάτρα Παντελίδου & Άλλοι ν. Συμβουλίου Υδατο-προμήθειας Λευκωσίας ημερ. 18/10/90 στην οποία γίνεται αναφορά σε όλες τις προηγούμενες αποφάσεις.

10 Η διαφορά που ανέκλυψε στην υπό κρίση υπόθεση είναι ακυρωτική διαφορά η οποία ανήκει στην δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η προδικαστική ένσταση απορρίπτεται.

15 Έρχομαι στους βασικούς λόγους που προβάλλονται για ακύρωση της απόφασης. Ο πρώτος είναι διφυής και αφορά ισχυριζόμενες παραβιάσεις του Καν. 10. Η εισήγηση είναι ότι είχε προκύψει διαφωνία μεταξύ των διευθυντών των δύο αρμοδίων Υπουργείων και έπρεπε, όπως επιτάσσει η παράγραφος 10, η διένεξη να επιλυθεί σε επίπεδο Υπουργών. Λέχθηκε ακόμη πως η απόφαση είχε ληφθεί χωρίς να ζητηθεί ξανά η γνώμη του Υπουργείου Οικονομικών. Έχοντας υπόψη τις περιστάσεις οι θέσεις αυτές δεν είναι ορθές. Όπως εύστοχα παρατηρεί ο κ. Κληρίδης, για να τεθεί σε λειτουργία ο μηχανισμός που προβλέπει η παράγραφος 4, πρέπει να υπάρχει διαφωνία που, μάλιστα, δεν επιλύεται. Αυστηρώς ομιλούντες εδώ δεν παρατηρήθηκε καν διαφωνία. Το Υπουργείο Υγείας συνέχισε την έρευνα του ύστερα από προτροπή του Υπουργείου Οικονομικών και με τα νέα στοιχεία που ήλθαν σε φώς συμφώνησε, χωρίς περαιτέρω συζήτηση, με την άλλη άποψη. Εν πάση περιπτώσει τελικά υπήρξε ομοφωνία που καθιστούσε περιττή την παραπομπή της υπόθεσης σε ανώτερο επίπεδο. Ως προς το δεύτερο σκέλος, ασφαλώς δεν υπήρχε αποχρών λόγος να ξαναζητηθεί η γνώμη του Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών που ήδη είχε εκφράσει. Η ερμηνευτική προσέγγιση που εισηγείται ο αιτητής

δεν υποστηρίζεται ούτε από τη γραμματική ούτε από την τεολογική ερμηνεία των κανονισμών ή την εφαρμογή άλλου παραδεκτού κανόνα ερμηνείας.

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι δεν έγινε η δέουσα έρευνα. Ο δικηγόρος του αιτητή έθεσε και συζήτησε το θέμα από πολλές πλευρές. Υπέβαλε πως κακώς αγνοήθηκε η έκθεση της 6/6/88, που στηριζόταν σε ακριβή στοιχεία· για παράδειγμα, πως το 1987 δεν επιβλήθηκε στον αιτητή φόρος εισοδήματος. Προτιμήθηκε η μεταγενέστερη έκθεση που περιέχει αντιφατικά στοιχεία και που βασίστηκε σε πληροφορίες ή έρευνα από αναρμόδιο όργανο, δηλαδή, το Υπουργείο Παιδείας. Ζητώντας από τον αιτητή να πληρώσει ολόκληρο το ποσό, ο καθού παραγνώρισε τη σύσταση της δεύτερης έκθεσης, που δεν εισηγείται την πληρωμή όλων των εξόδων, αλλά προτείνει σημαντική συνεισφορά από μέρους του αιτητή. Συγχρόνως έχουμε παραβίαση του καν. 10(1), διότι η έκθεση ασχολήθηκε μόνο με την οικονομική πτυχή, ενώ σύμφωνα με τον κανονισμό η έρευνα έχει κοινωνικο-οικονομικό χαρακτήρα. Εν πάση περιπτώσει, κατέληξε η εισήγηση, χρειαζόταν ειδική αιτιολόγηση για τη μη υιοθέτηση της σύστασης αυτής.

Η πρώτη έκθεση περιέχει οικονομικά και κοινωνικά στοιχεία της οικογένειας του αιτητή. Αναφέρει, εκτός άλλων, ότι έχει τρία ενήλικα παιδιά που, όπως φαίνεται από τις λεπτομέρειες που παραθέτει, δεν έχουν οικονομική εξάρτηση από τον ίδιο. Για τους σκοπούς της εργασίας του εργοδοτεί 5 υπαλλήλους με μηνιαίο μισθό £125 ο καθένας. Στο κυλικείο προσφέρει μόνιμα τις υπηρεσίες της και η σύζυγος του αιτητή. Ο ίδιος δεν αναφέρθηκε στο εισόδημά του. Με βάση τα καταβαλλόμενα ένσημα κοινωνικών ασφαλίσεων τούτο υπολογίστηκε σε £240, αλλά η έκθεση συμπέρανε ότι θα κυμαίνεται μεταξύ £300-400. Η δεύτερη έκθεση περιέχει περισσότερα και πιο αναλυτικά οικονομικά στοιχεία. Οι διαπιστώσεις είναι ότι οι μαθητές και καθηγητές της Σχολής, που εξυπηρετεί ο αιτητής, ξεπερνούν τους 1,100 το ενοίκιο, που πληρώνεται με βάση ποσό £1.50 κατά μαθητή, είναι £2,500 το χρόνο και όχι £4,000 που αναφέρει η άλλη έκθεση συγκριτικά το

5 ενοίκιο είναι πολύ χαμηλό, αν ληφθεί υπόψη ότι κατά τη σχετική περίοδο 1988-1989 η προσφορά για διαχείριση του κυλικείου της Τεχνικής Σχολής Λεμεσού, που έχει περι-
5 λικά διαπιστώνεται ότι ο αρχικός υπολογισμός ήταν λανθασμένος και ότι τα καθαρά εισοδήματα του αιτητή "με τις χειρότερες προϋποθέσεις θα πρέπει να υπολογίζονται γύρω στις £1,000 μηνιαίως".

10 Έχω την άποψη ότι δεν πρέπει να γίνεται λόγος για δύο εκθέσεις. Υπό την έννοια ότι από τη στιγμή που υποδείχθηκαν κάποια στοιχεία η εντεταλμένη υπηρεσία όφει-
λε, σαν θέμα χρηστής διοίκησης, να συνεχίσει την έρευνα, όπως και πράγματι συνέβη. Η λήψη τους από άλλα κυβερ-
15 νητικά τμήματα σε κανένα κανόνα δεν προσκρούει, εφόσον στη συνέχεια η αξιολόγηση των στοιχείων έγινε από το Γραφείο Ευημερίας. Ιδιαίτερα εδώ που το Υπουργείο Παιδείας, που έχει την εποπτεία των σχολείων, έπρεπε
20 ίσως να προσεγγιστεί από την αρχή, διότι οι υπηρεσίες του ήταν κατ' εξοχήν οι μόνες που θα μπορούσαν να πα-
ράσχουν διαφωτιστικά στοιχεία για ολοκληρωμένη έρευ-
να.

25 Αναφορικά με την ανάγκη για ειδική αιτιολόγηση δεν χωρεί ο παραλληλισμός που έγινε με το υπαλληλικό δίκαιο. Αν μη τι άλλο υπάρχουν σ' αυτό ειδικές νομοθετικές
30 πρόνοιες ως προς τις συστάσεις του Διευθυντή Τμήματος. Εδώ η έκθεση αιτιολογείται με την μνεία ειδικών στοιχείων για τη θεμελίωση της κρίσης του λειτουργού που συμ-
πλήρωσε την έρευνα, χωρίς να παρίσταται ανάγκη για οποιαδήποτε άλλη εξειδικευτική αιτιολογία από το όργανο που τελικά πήρε την προσβαλλόμενη απόφαση. Το σχε-
35 τικό ιστορικό μαρτυρεί ότι υπό τις περιστάσεις έγινε η ενδεδειγμένη έρευνα.

35 Το τρίτο επιχείρημα είναι πως η απόφαση δεν ήταν αποτέλεσμα άσκησης διακριτικής εξουσίας του αρμόδιου οργάνου, αλλά ότι αυτό ενήργησε με δέσμια αρμοδιότητα, βασιζόμενο στις πληροφορίες ή την ανεπίτρεπτη ανάμιξη του Υπουργείου Παιδείας. Επισημαίνεται αμέσως το στοι-

χείο αντινομίας και αντίφασης με ότι λέχθηκε όταν εξετάζοταν το θέμα της γενόμενης έρευνας. Κατά τη γνώμη μου η αληθινή ερμηνεία των σχετικών κανονισμών είναι ότι η έκθεση δεν έχει δεσμευτικό, αλλά συμβουλευτικό χαρακτήρα για την αρμόδια αρχή. Είναι ολοφάνερο πως η τελική κρίση δεν ανήκει στο συντάκτη της έκθεσης. Η απόφαση λήφθηκε από το όργανο που ορίζουν οι κανονισμοί κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας που του χορηγούν και έχοντας σαν υπόβαθρο την έρευνα των Υπηρεσιών του Γραφείου Ενημερίας.

Τέλος, υπάρχει το παράπονο ότι η απόφαση ήταν αναιτιολόγητη. Από την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει ότι (1) δόθηκε επαρκής δικαιολογία που συμπληρώνεται από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου και (2) η απόφαση ήταν λογικά επιτρεπτή και λήφθηκε μέσα στα όρια της διακριτικής ευχέρειας του οργάνου. Για το λόγο αυτό επικυρώνεται σύμφωνα με το άρθρο 146.4 (α) του Συντάγματος.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.